

Kiberdrošības ieviešanas prakses, atbilstība un juridiskie apsvērumi kiberdrošības jomā

Rīgā 2024. gada 13. martā

Mg.sc.comp, Mg.phys Kirils Solovjovs

- ♦ *Possible Security* vadošais pētnieks
- ♦ Baltās cepures hakeris
 - Tīkla plūsmas analītika
 - Reversinženierija
 - Sociālā inženierija
 - Klientu konsultācijas
- ♦ <https://kirils.org/>
- ♦ Mastodon: @k@masts.lv

Possible Security

- ♦ Specializēts kiberdrošības uzņēmums
- ♦ Augstākā līmeņa pakalpojumi
- ♦ Biznesa virzieni:
 - Ielaušanās testi, *Red Team* uzbrukumu simulācijas
 - Ievainojamību pētniecība, reversā inženierija
 - Konsultācijas
 - IT drošības apmācības
 - e-Saeima un e-RīgasDome

Saturs

- ◆ Kiberdrošības pamati
- ◆ Kiberdrošības instrumenti un to ieviešana
- ◆ Kiberdrošības juridiskie aspekti
- ◆ Kiberdrošības nākotnes tendences

Temata aktualitāte

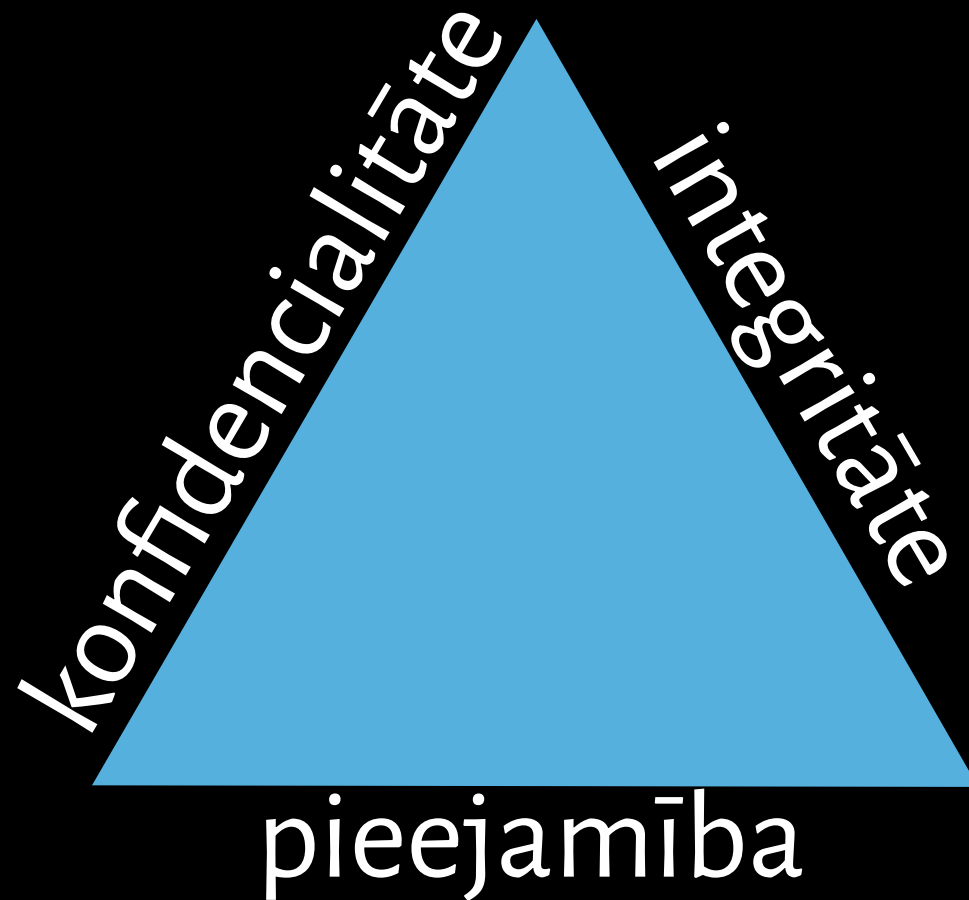
Avots: 14.02.2014. Security, Protection, Antivirus image. <https://pixabay.com/photos/security-protection-antivirus-265130/>

Definīcijas

Informācijas drošība (CIA)

Apdraudējumi

Apdraudējums

Iekšējie apdraudējumi

- ♦ Cilvēku apdraudējumi
 - Ļaunprātīgi
 - Nejauši
- ♦ Tehnoloģiski apdraudējumi
- ♦ Vides apdraudējumi

Ārējie apdraudējumi

- ♦ Cilvēku apdraudējumi
 - Ļaunprātīgi
 - Nejauši
- ♦ Tehnoloģiski apdraudējumi
- ♦ Vides apdraudējumi

Biežākie apdraudējumi

- ♦ Konfigurācijas nepilnības
- ♦ Ļaundabīgs kods
- ♦ Ielaušanās mēģinājumi
- ♦ Krāpniecība

Avots: 08.02.2024. CERT.LV <https://cert.lv/uploads/parskati/cert-ceturksna-C4-atskaite-2023-LV-v4-3.pdf>

Apdraudējumu meklēšana un modelēšana

- ♦ Apdraudējumu meklēšana — meklē eksistējošos apdraudējumus
- ♦ Apdraudējumu modelēšana — apdraudējumu ietekmes novērtēšana un tās mazināšanas stratēģijas

Metodes risku novērtēšanai

- ♦ Resursu apzināšana
- ♦ Risku noteikšana
- ♦ Risku analīze un novērtēšana
- ♦ Drošības testi

Resursu apzināšana

- ♦ Dokumentācija
- ♦ Inventarizācija
- ♦ Intervijas ar tehniskajiem darbiniekiem

Risku noteikšana, analīze un novērtēšana

- ♦ Riski izriet no resursiem un to apdraudējumiem
- ♦ Apdraudējuma avoti
- ♦ Kādi ir apdraudējumi?
- ♦ Kādas būs apdraudējuma sekas?
- ♦ Cik liela varbūtība, ka risks iestāsies?
- ♦ Kā to varētu novērst?

Metodes risku novērtēšanai

Risks = varbūtība X ietekme

Probability ↑	Very Likely	Acceptable Risk (medium – 2)	Unacceptable Risk (high – 3)	Unacceptable Risk (extreme – 5)
	Likely	Acceptable Risk (low – 1)	Acceptable Risk (medium – 2)	Unacceptable Risk (high – 3)
	Unlikely	Acceptable Risk (low – 1)	Acceptable Risk (low – 1)	Acceptable Risk (medium – 2)
	Ocurrence / Impact	Low	Moderate	High
Probability x Impact = Risk		Impact → (how serious is the risk?)		

Avots: 10.2014. Managing e-Learning Content Development Risks – ResearchGate.
https://www.researchgate.net/figure/Qualitative-Risk-Matrix-Probability-x-Impact_fig3_275155519

Drošības testi

- ♦ Uzbrukuma simulācija IT resursiem
- ♦ Tīmekļa lietotņu, servisu un citas programmatūras drošības testēšana
- ♦ Atrasto ievainojamību izmantojamības pārbaude
- ♦ Rekomendāciju sagatavošana problēmu novēršanai
- ♦ Ziņojums un sanāksme tā apspriešanai

Kiberdrošības ieviešana

Kiberdrošības instrumenti

- ♦ Kiberdrošības stratēģijas
- ♦ Drošības politikas
- ♦ Atjauninājumi
- ♦ Rezerves kopijas
- ♦ MFA un drošas paroles
- ♦ Drošības auditi
- ♦ Regulāras darbinieku apmācības

Biežākie šķēršļi ieviešanā

- ♦ Zināšanu un prasmju trūkums
- ♦ Nevēlēšanās apgūt jaunus instrumentus
- ♦ Resursu trūkums
- ♦ Neprecīzi risku novērtējumi

Ieviešanas efektivitātes rādītāji

Veiktspējas rādītājiem izvēlētajam kiberdrošības risinājumam (KPI)

- ♦ Pamanītie ielaušanās mēģinājumi
- ♦ Pamanītie drošības incidenti
- ♦ Vidējais drošības incidenta piefiksēšanas laiks
- ♦ Vidējais drošības incidenta atrisināšanas laiks
- ♦ Izmaksas pret ieguvumiem

Atbilstība un juridiskie aspekti

- ♦ ES kiberdrošības akts
- ♦ Vispārīgā datu aizsardzības regula
- ♦ NIS2 direktīva
- ♦ Nacionālais kiberdrošības likums*

Atbilstība un juridiskie aspekti

ES kiberdrošības akts (2019)

- ♦ ENISA (Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra)
- ♦ IKT produktu, servisu un procesu standartizācija
- ♦ Minimālās drošības prasības IKT pakalpojumu sniedzējiem

Vispārīgā datu aizsardzības regula

- ♦ Pasākumi tehniskie un organizatoriskie pasākumi personas datu aizsardzībai

Atbilstība un juridiskie aspekti

NIS2 direktīva

- ♦ Instruments EU kopējās kiberdrošības uzlabošanai
- ♦ Minimālās drošības prasības kritisko pakalpojumu sniedzējiem
- ♦ EU valstu sadarbība kiberincidentu gadījumā

Nacionālais kiberdrošības likums*

- ♦ Latvijas IKT drošības uzlabošana
- ♦ Minimālās drošības prasības dažādām pakalpojumu sniedzēju grupām

Praktiskais darbs

Dota situācija — jūs vēlaties savā pašreizējā darba vietā uzlabot kiberdrošību, ieviešot jaunus drošības mehānismus. Individuāli atbildēt uz jautājumiem par situāciju.

Praktiskais darbs

- ♦ Kāda ir pašreizējā kiberdrošības situācija uzņēmumā? Novērtējiet skalā no 1 līdz 10. Pamatojiet vērtējumu.
- ♦ Kāda ir vēlāmā kiberdrošības situācija uzņēmumā? Novērtējiet skalā no 1 līdz 10.
- ♦ Kādi kiberdrošības apdraudējumi pastāv uzņēmumam?

Praktiskais darbs

- ♦ Kuri kibersdrošības apdraudējumi ir iekšējie apdraudējumi, kuri ir ārējie? Ja nepieciešams, papildiniet apdraudējumu sarakstu.
- ♦ Kuri apdraudējumi atstāj vislielāko ietekmi uz CIA uzņēmumā? Pamatojiet savu atbildi.
- ♦ Veiciet aptuvenas aplēses, cik daudz resursus uzņēmums zaudēs, ja piepildīsies apdraudējums ar vislielāko ietekmi.

Praktiskais darbs

- ♦ Izvēlieties kādu kiberdrošības instrumentu, kas visefektīvāk varētu samazināt lielāko kiberdrošības risku ietekmi vai piepildīšanās varbūtību. Pamatojiet savu atbildi.
- ♦ Aprakstiet tā ieviešanas stratēģiju. Kādi departamenti jāiesaista, kādas izmaiņas jāveic esošajos procesos?

Praktiskais darbs

- ♦ Kā jūs pamatotu savai priekšniecībai izmaiņas procesos un ieguldījumu, kas jāveic, lai ieviestu kiberdrošības uzlabojumus?
- ♦ Kā jūs pamatotu saviem padotajiem izmaiņas procesos, ja tās skartu viņus?

Praktiskais darbs

- ♦ Kā jūs zināsit, ka ieviestais kiberdrošības instruments ir efektīvs?
Kādas pazīmes par to liecinās?
- ♦ Kādas darbības būtu jāveic, lai ilgtermiņā nodrošinātu šī instrumenta efektivitāti?

Nākotnes tendences

- ♦ Jauni normatīvie akti
- ♦ Mākslīgais intelekts
- ♦ Kvantu skaitļošana

Papildus avoti

- ♦ Nacionālais kiberdrošības likums*
 - <http://eja.lv/3ti>
- ♦ Ekonomikas ministrijas padomi uzņēmumiem
 - <http://eja.lv/3td>
- ♦ CERT.LV vispārīgi kiberdrošības ieteikumi un rīki
 - <https://cert.lv/lv/ieteikumi-un-riki>

Paldies par uzmanību!

<https://kirils.org/>
Mastodon: @k@masts.lv